

Slovanské písmo

Písmo Slovanů v době předcyrilometodějské

- L.P. Jakubinskij předpokládá u Slovanů obrázkové písmo v tom smyslu, že se užívalo různých grafických symbolů
- zpočátku užívali písma jen příležitostně, hlavně v oblastech, kde začali přijímat křesťanství, přibližně od 7. stol, s jistotou od 9. století
- v západních oblastech se užívala latinka, v balkánské oblasti řecká abeceda
- o slovanském písmu psal např. **mnich Chrabr**: *O písmenech* (poč. 10. st., viz ukázka: http://www.moraviamagna.cz/pismo/p_chrabr.htm) - písmo bylo užíváno nesystematicky, Slované neměli písmo a knihy, užívali zářezů a črt.

Pozn. O vynálezu slovanského písma se více dozvíte zde:

http://www.moraviamagna.cz/pismo/p_konst.htm

Hlaholice

- autorem hlaholice je **Konstantin**
- je starší než cyrilice - postupně se našlo několik rukopisů, které dokazují hlaholici jako starší typ, **J. Grimm** prohlásil hlaholici za starší v roce 1836
- vliv abeced: řecké minuskule, hebrejského písma, samaritánského písma - hlav. litery pro hlásky š, e, k, o, č
- není přesně zrekonstruovaná původní podoba hlaholice
- hlaholice nemá zvláštní literu pro hlásku j, neměla totiž v nářečním základě samostatnou funkční platnost
- od 10. stol. ustupovala cyrilici, stsl. památky psané hlaholicí vznikly všechny v západní části bulharské říše
- hlavní hlaholská střediska - v 11. stol. v západ. Makedonii
- hlaholské památky ruského původu se nezachovaly
- **neoglagolitismus** = znovuoživení hlaholice v místech, kde se jí dříve psalo (ostrov Krk, Dalmácie, na Istrii - Ročské hlaholské abecedárium - Aleja glagoláša)

Cyrilice

- počátky psaní cyrilicí - asi z konce 9. stol. - zlomkové nápisy, nalezené v Bulharsku
- základem cyrilice je velká řecká abeceda - majuskule, unciála
- modifikace v tzv. typ kursivní - rozšířený na Rusi
- další úpravou vzniká graždanka (reforma Petra Velikého) > azbuka

Pozn.: Srovnání hlaholice a cyrilice najdete zde:

http://www.moraviamagna.cz/pismo/p_abeced.htm

Latinka

- nejstarší slovanský text psaný latinkou - *Frizinské památky* (10.- 11.stol.), jejich text je staroslověnský, přizpůsobený slovinštině
- v českých glosách ze 12. stol. se v latinském písmu objevují spřežky (spřežkový pravopis), např. s=ž, zz=s, z=z,cz=c,chz=č, rz=š ad., ve zjednodušené úpravě - z=z,ž , /=s,š, cz=c,č, rz=š
- od 15. stol. se v českých textech psaných latinkou objevuje diakritický pravopis, jehož autorství je připisováno **Janu Husovi** (15. st.) (tečky nad konsonanty, čárky nad vokály)
- latinka románská (antikva) – v Čechách se od ní přešlo k latince goticky lomené (fraktuře), která přešla do tisku, užívalo se jí až do doby obrozenské, ale již v 16. st. se objevují tisky s antikvou, která bývá i kombinována s frakturou

Ukázka textu psaného hlaholicí: *Kyjevské listy* -

http://www.moraviamagna.cz/texty/t_kyjevs.htm

Ukázka textu psaného cyrilicí: *Život sv. Metoděje*, kap. 5.

http://www.moraviamagna.cz/texty/t_zm_k05.htm